

Kwaliteitsteam Landschapsplan Stelling van Amsterdam / A8-A9

ADVIES AAN DE STUURGROEP:

Rapport Fase 2: bouwstenen voor het Landschapsplan

Januari 2021

Het kwaliteitsteam is ingesteld om onafhankelijk te adviseren over de (tussen)producten die in het kader van het Landschapsplan worden opgesteld. Het doel is om de kwaliteit van het op te leveren landschapsplan te bewaken en waar nodig te verbeteren, door middel van een dialoog tussen de experts in het Kwaliteitsteam en de experts van het bureau (consortium). De adviezen die hieruit voortkomen, geeft het Kwaliteitsteam af aan de Stuurgroep Verbinding A8-A9.

Het Kwaliteitsteam Landschapsplan Stelling van Amsterdam / A8-A9 is op 14 januari 2021 bijeen geweest om zich aan de hand van de concept-rapportage en nadere toelichting door het consortium te laten informeren over de voortgang van het landschapsplan. Hierbij is het rapport fase 2 behandeld en is een doorkijk gegeven naar fase 3. Het Kwaliteitsteam heeft hierover gediscussieerd met het consortium en heeft een aantal aandachtspunten meegegeven.

Op basis van haar bevindingen brengt het Kwaliteitsteam advies uit aan de stuurgroep Verbinding A8-A9. De voorzitter van het Kwaliteitsteam zal bij de vergadering van de stuurgroep aanwezig zijn om het advies desgevraagd toe te lichten.

Algemene indruk

Het Kwaliteitsteam is positief over het bondige, overzichtelijke en goed navolgbare rapport. Het toevoegen van een gezaghebbende specialistische werelderfgoed-deskundigheid (niet zozeer inhoudelijk op de Stelling, maar juist methodisch en procedureel in de begrippen) aan het team van het consortium heeft hier in belangrijke mate aan bijgedragen. De analyse is voldoende om de volgende stap te zetten. Het Kwaliteitsteam heeft een aantal inhoudelijke opmerkingen en aandachtspunten die het Landschapsplan nog kunnen aanscherpen.

Belangrijkste aandachtspunten fase 2-rapport

- Het Kwaliteitsteam onderschrijft dat het versterken van de schootsvelden en inundatiegebieden een belangrijke ingreep is, omdat de staat waarin ze nu verkeren dit deel van de Stelling tot een zwakke schakel maakt. Voor het Kwaliteitsteam is daarnaast de continuïteit van de hoofdweerstandslijn een belangrijke prioriteit. Bij authenticiteit (de staat van de attributen van de Stelling van Amsterdam, waarbij waarachtigheid en geloofwaardigheid in relatie tot de Outstanding Universal Value van belang is) gaat het immers om het geheel van de Stelling.
- Er is in de rapportage vooral aandacht voor de zwaktes van het Stellinggebied. Het Kwaliteitsteam vraagt ook aandacht voor het beleefbaar maken van de relatief sterke punten van de Stelling in dit gebied, i.c. de forten en liniedijken. Verbetering van deze militaire werken zal de continuïteit en beleefbaarheid van de Stelling als geheel vergroten, wat van belang is wanneer de Stelling door de aanleg van de weg onder

druk komt te staan. Verder heeft het verbeteren van de schootcirkels en inundatievelden ook een directe relatie met (het zicht vanaf) de forten.

- Het Kwaliteitsteam adviseert om in de betooglijn een koppeling te maken met het 'veilige gebied' aan de binnenzijde van de Stelling van Amsterdam, ondanks dat het buiten het werelderfgoed valt. Dit gebied had een bijzondere functie en is nog één van weinige gebieden in de Stelling van Amsterdam dat aan de binnenzijde ook open is. Leden van het kwaliteitsteam weten uit ervaring dat ICOMOS hier ook naar kijkt en hierop beoordeelt. Het Kwaliteitsteam ziet kansen om het landschap daar te verbeteren, maar realiseert zich dat dit buiten het project A8-A9 valt. Desondanks vraagt het Kwaliteitsteam hier aandacht voor, ook in het kader van het BPL waartoe dit gebied behoort.

Aandachtspunten doorkijk naar fase 3

Het Kwaliteitsteam is blij met de eerste beelden die tijdens de presentatie zijn getoond en het enthousiasme waarmee dat is gedaan. Er is veel vertrouwen in de volgende fase. Een aantal aandachtspunten hierbij:

- Het Kwaliteitsteam vraagt om scherp te blijven als het gaat om de relatie tussen de OUV/analyse en wat hier vervolgens mee wordt gedaan. Het is van groot belang om het begrippenkader van het werelderfgoed en de waardering uit het analysehoofdstuk steeds als vertrekpunt en ijkpunt te nemen voor de ontwerpslag, en dit ook zo in tekst en beeld expliciet te maken. Zo wordt de vertaalslag tussen analyse en ontwerp een consistent, navolgbaar geheel - dat is juist bij werelderfgoed-ingrepen een belangrijk toetscriterium. Overigens zijn er heel verschillende ontwerpbenaderingen mogelijk, als ze maar vanuit de waardering uitlegbaar zijn.
- Het feit dat de A9 hier vlak langs de Stelling loopt, is uniek. Elders wordt de Stelling door rijkswegen (haaks) doorsneden. Dit gegeven kan een aanleiding zijn om de beleving van de Stelling hier op een aantal punten extra aan te zetten. De haalbaarheid van deze benadering vanuit de waarden zal hierbij onderzocht moeten worden, zie ook het vorige punt.

Hoogachtend,

Kwaliteitsteam Landschapsplan Stelling van Amsterdam / A8-A9

Magdeleen Sturm (vz)

Marinke Steenhuis

Rienke Groot

Jan Winsemius